

Stads- en gemeentebesturen van Leeuwarden 1795-1943

De samenstelling van de stads- en gemeentebesturen van Leeuwarden 1795-1943

door J.R. Kuiper en K. Zandberg

Inleiding en verantwoording

Deze inleiding is beperkt gehouden tot enkele op- en aanmerkingen. In een latere studie zal mogelijk een nadere analyse van de Leeuwarder politieke elite c. 1850-1930 plaatsvinden. Onder bestuur wordt in dit artikel verstaan de raad (dus inclusief wethouders), de burgemeesters, de secretarissen en gedurende een korte periode ook de schepenen. Tot in 1824 werden voor de verschillende functies soms andere termen gebruikt, maar de taken en bevoegdheden waren over het algemeen dezelfde.

In de lijst van raadsleden zijn de volgende gegevens opgenomen: namen, perioden raadslidmaatschap, perioden wethouderschap en politieke kleur. De vermelding politieke kleur kan zowel slaan op een politieke stroming als op een partij. Als iemand langer dan enkele maanden tussen twee zittingsperioden uit de raad is geweest, staat dat vermeld. De waarnemende wethouders worden in de regel niet als zodanig genoemd. De wethouders achter wier naam "(1945)" staat vermeld, maakten na de bevrijding deel uit van het voorlopige college van B. & W. Net als de secretarissen en de schepenen staan ook de burgemeesters i.p.v. in de lijst van raadsleden in een aparte lijst opgesomd, ook al zaten ze de raadsvergaderingen voor en bleef een burgemeester in een enkel geval zelfs wel formeel raadslid.

De komst van de Fransen in 1795 bracht voor de inrichting van het plaatselijk bestuur ingrijpende veranderingen. Magistraat en vroedschap werden in februari 1795 ontbonden en vervangen door de "provisionele municipaliteit". In april werd een nieuwe municipaliteit gekozen. In april 1798 werd de municipaliteit omgedoopt in raad der gemeente. Vanaf december 1802 bestuurden drost (met voornamelijk rechtsprekende bevoegdheden) en raad de stad. Van oktober 1807 tot 1811 bestond het stadsbestuur uit een burgemeester, wethouders, een schepenbank (sinds maart 1806) en vroedschappen. In 1811 was sprake van een maire, adjuncten ("adjoints") en municipale raden. December 1813 werd een nieuwe stadsregering aangesteld bestaande uit een president- burgemeester, wethouders en raadsleden (in 1814 ook nog wel vroedschappen genoemd).

Het reglement voor de regering van de stad uit 1815 bepaalde dat de raad getrapd moest worden gekozen uit "de vroedste en gegoedste ingezetenen". De raadsleden werden voor hun leven benoemd door een kiescollege van 36 personen. Het kiescollege werd op zijn beurt weer gekozen door de "gezetene burgeren". Jaarlijks trad het derde deel van het kiescollege af. De burgemeesteren werden door de koning benoemd uit een nominatie van drie raadsleden; ieder jaar trad er één af. Het ambt van president-burgemeester werd (althans in theorie; zie de lijst van burgemeesters) volgens toerbeurt waargenomen. De reglementswijziging van 1824 bepaalde dat in de plaats van de burgemeesteren er een college van burgemeester en wethouders kwam, zonder nominatie door de koning te benoemen uit de raadsleden.

Door de totstandkoming van de gemeentewet van 1851 werd het gemeentelijk bestuur zo ingericht als tegenwoordig eigenlijk nog het geval is: een gekozen raad aan het hoofd der gemeente, door en uit de raad gekozen wethouders en een door de Kroon benoemde burgemeester. Het censuskiesrecht bleef voorlopig gehandhaafd. Wel vergrootten de (grond-) wetswijzigingen van 1851, 1887 en 1896 telkens het aantal kiesgerechtigden. In 1917 kwam er algemeen kiesrecht; in 1919 ook voor vrouwen. (Zie tabel I.)

Het vaststellen van de politieke kleur van de stadsbestuurders in de Franse tijd is niet eenvoudig, in sommige gevallen zelfs onmogelijk. Politieke partijen in moderne zin ontbraken, men kan hooguit spreken van bepaalde politieke stromingen. De eerste jaren na de revolutie van 1795 werden gekenmerkt door een heftige onderlinge strijd waarbij verschillende patriotse groeperingen elkaar de macht betwistten. Tijd en plaats bepaalden de standpunten van de betrokkenen in de gevoerde partijstrijd. Vooral in Leeuwarden waren de radicalen, die vergaande politieke en maatschappelijke veranderingen verlangden, sterk vertegenwoordigd. De meerderheid van de Friese patriotten behoorde echter tot de gematigde partij en was afkerig van elke vorm van politiek geweld.

De strijd tussen radicale en gematigde patriotten spitste zich toe op de controverse over de toekomstige staatsvorm van de Republiek. In het algemeen waren de unitarissen tegen het voortbestaan van de oude federatie en de federalisten voor het behoud van de gewestelijke zelfstandigheid. In het politieke midden stonden destijds de moderaten, aanhangers van de eenheidsstaat maar voor het overige nogal behoudend.

Na 1798 verflauwden de politieke tegenstellingen en sedert december 1801 nam een deel van de in 1795 afgezette orangistische regenten zijn oude posities weer in. Patriotten en oranjegezinden groeiden geleidelijk naar elkaar toe en vormden gezamenlijk een nieuwe politieke elite. In deze situatie is een politieke inkleuring van de plaatselijke bestuurders eigenlijk weinig zinvol. De politieke aanduiding van de gemeentebestuurders in dit overzicht slaat dan ook uitsluitend op de periode 1795 tot hooguit 1802.

Pas in 1848 was er enigszins sprake van politieke partijvorming. Hoewel de meer conservatief ingestelden het bestuur bleven domineren, kwam het in dat jaar wel tot de oprichting van de eerste liberale kiesvereniging in Leeuwarden "Vooruitgang". Omstreeks 1870 kregen de liberalen de meerderheid in de gemeenteraad. Omstreeks 1880 waren alle raadsleden min of meer liberaal van kleur. De eerste niet-liberaal in de raad was de katholiek J.F.H. Bekhuis in 1884. De tweede niet-liberaal werd in 1894 gekozen en was eveneens katholiek. Vertegenwoordigers van andere politieke stromingen volgden: de radicaal S. Jansen in 1898, de anti-revolutionair D. Lautenbach in 1899 en de sociaal-democraat ds. G.W. Melchers in 1901.

Tot de toepassing van de evenredige vertegenwoordiging in 1919 bleven de liberalen de grootste partij. Vanaf 1919 vormde de S.D.A.P. de grootste fractie in de Leeuwarder gemeenteraad. Afgezien van het intermezzo 1923-1925, werkten in de jaren 1919-1943 de sociaal-democraten samen met andere partijen in het college van B. & W. (Zie tabel II.) Andere in de raad gekozen partijen waren de V.D.B., de C.H.U., de C.D.U., Gemeente- belangen, de R.S.A.P. en de C.P.H. In 1941 kwam op last van de bezetter een eind aan de activiteiten van de gemeenteraad. Twee jaar later werden ook de wethouders naar huis gestuurd.

Als uitgangspunt voor de samenstelling van de lijst van raadsleden is de handgeschreven door R. Visscher vervaardigde (en door andere archivariissen aangevulde) lijst genomen. Deze lijst bleek onnauwkeurigheden te bevatten en is verbeterd en aangevuld met behulp van de volgende bronnen: provinciale almanakken, verslagen van de toestand, raads- en B. & W.-notulen, adresboeken, staten van gemeentebestuurders (arch. gemeentebestuur, S 607) staten met verkiezingsuitslagen (arch. gemeentebestuur, S 711-715) en allerlei drukwerk (sted. bibl., drukwerkverzameling: mappen "politiek" en "politieke partijen").

Voor wat betreft de periode 1795-1815 is gebruik gemaakt van allerlei stukken uit het archief van het stadsbestuur en het archief van het provinciaal bestuur. Na onderlinge vergelijking bleek bijna elke bovengenoemde bron onnauwkeurigheden te bevatten.

Gebruikte literatuur:

- J. Algra: *Leeuwarden door de eeuwen heen*. Harlingen 1935.
- S. Kuiper: *Tussen revolutie en reactie; de politieke elite van Leeuwarden in de jaren 1795-1798* (Z. pl. 1986. Niet-gepubliceerde doctoraal-scriptie).
- M.J. van Lennep: *Vroege en late regenten in Friesland*; in: *De Vrije Fries* 1968, blz. 83-104.
- P. Nieuwland, A. Pietersma, O. Kuipers: *Inventaris van de archieven van de gewestelijke bestuursinstellingen in Friesland 1795-1813 (1815)*. Ljouwert/Leeuwarden 1988.
- Verzamelde naamlijsten (meest niet-gepubliceerd).

In de lijst gebruikte afkortingen voor politieke stromingen en partijen:

Bataafse tijd:

fed. = federalistisch
 mod. = moderaat
 or. = oranjegezind
 rad. = radicaal

Vanaf c. 1880:

a.r. (o.a. A.R.P.) = anti-revolutionair
 CDU = Christelijk Democratische Unie
 c.h. (o.a. C.H.U) = christelijk-historisch
 CPH = Communistische Partij Holland
 GB = Gemeentebelangen
 lib. (o.a. Vrijheidsbond) = liberaal *
 rad = radicaal **
 R.K. (o.a. R.K.S.P.) = Rooms-Katholiek
 RSAP = Revolutionair Socialistische Arbeiderspartij
 SDAP = Sociaal Democratische Arbeiderspartij
 VDB = Vrijzinnig Democratische Bond

* *De liberalen kwamen later dan de andere politieke stromingen tot partijvorming. In 1919 werden vertegenwoordigers van 3 verschillende liberale "lijsten" in de raad gekozen. Later werd de Vrijheidsbond beschouwd als dé liberale partij.*

** *De radicalen gingen op in de V.D.B.*

TABEL I

Aantallen kiesgerechtigden in Leeuwarden 1848-1921

(Bronnen: "Verslagen van de toestand" 1851-1921, kiezerslijst 1848)

<i>Jaartal</i>	<i>Staten-generaal</i>	<i>Provinciale staten</i>	<i>Gemeenteraad</i>
1848			314*
1851	716	716	1019
1861	711	711	1023
1871	771	768	1085
1881	867	862	1324
1891	1838	1834	1829
1901	3559	3540	3232
1911	4816	4796	4383
1921	22620	22005	21318

* Dit aantal bezat in 1848 de vereisten om tot kiezer te kunnen worden benoemd.

TABEL II

De politieke samenstelling van de colleges van B. & W. 1917-1943

1917-1923: SDAP, lib
1923-1925: lib., a.r., R.K., GB
1925-1927: SDAP, lib., a.r., R.K.
1927-1939: SDAP, R.K., VDB
1939-1943: SDAP, VDB, c.h.

Chronologische namenlijst van bestuurders

<i>Naam</i>	<i>Raadslid</i>	<i>Wethouder</i>	<i>Kleur</i>
Veen, J. van der	1795, 1802-1831	1806-1808	
Horst, J. ter	1797-1811	1806-1811	
Sloterdijck, mr. W.A.P. van	1802-1811	1806-1811	
Cats, P.	1802-1832	1806-1810	
Verwer, G.G.	1808-1810, 1812-1814		
Zeper, P.	1808-1810, 1813-1842	1818-1842	
Wartna, L.D.	1808-1812		
Buijsing, R.	1808-1815	1813-1815	
Coulon, J. Vitringa	1808-1843		

Buma, B.	1809-1812, 1815-1816	1811-1812
Cats, S.	1809-1815	1813-1815
Cats, E.	1811	
Albarda, H.J.	1811-1813	
Goslinga, P.	1811-1813	
Nauta, F.R.	1811-1813	
Sminia, H. van	1811-1813	
Vierssen, M. van	1811-1813	
Roorda, E.	1811-1814	
Vries, P. de	1811-1814	
Ijpes, A.	1811-1814, 1816-1826	
Feddes, C.J.	1811-1818	
Haan, J. de	1811-1818	
Feenstra, Th.	1811-1820, 1824-1840	
Sijbouts, Sj.	1811-1823	
Salverda, S.	1811-1823, 1832-1839	1812-1817, 1832-1839
Quaestius, J.W.	1811-1827	1811-1813
Feijens, L.	1811-1834	
Nauta, I.	1811-1836	
Romkes, J.	1811-1837	1811-1813
Wageningen, G. van	1811-1848	1841-1848
Cuperus, C.	1812-1813	
Haer, B. van der	1812-1813	
Jongsma, E	1812-1813	
Rooswinkel, A.	1814	
Haakma, S.	1814-1816	
Kuipers, C.	1814-1838	
Wierdsma, J.D.	1815-1833	1815-1833
Klomp, A.	1815-1837	
Fockema, mr. D.	1817-1822	
Feddes, C.C.	1819-1835	

Hamstra, J.T.	1820	
Andreae, mr. D. H. Beucker	1821-1828	
Swalve, H. Bellinga	1821-1829	
Schultz, mr. C.	1824-1829	
Suringar, W.H.	1824-1841	
Albarda, mr. W.	1824-1846	
Wal, M.S. de	1827-1832	
Eekma, mr. J.	1827-1851	
Fockema, mr. N.	1828-1851	
Dirks, N.J.	1829-1851	
Waller, O.P.	1829-1853	1840-1848
Dorhout, mr. B.	1831-1833, 1854-1865	
Cats. Sz., J.	1832-1835	
Warmolts, mr. C.C.C.	1833-1851	1850-1851
Bolman, H.	1834-1851	1843-1848
Kutsch, J.C.	1834-1851	
Veen, mr. G.J. van der	1835-1850	1850
Boelens, mr. J.H. van	1836-1840	1838-1840
Martin, mr. P.F.	1836-1851	
Speelman Wobma, jhr. mr. H.M.	1837-1852	
Feijens, mr. G.L.	1838-1847	
Haan, F. de	1839-1843	
Dorhout, mr. L.	1839-1851	
Smeding, R.D.	1840-1851, 1854-1865	
Feddes, C.J.	1841-1851	
Ypeij, dr. N.	1841-1851	
Rengers, E.L. baron	1842-1844	
Cats Ez., mr. J.	1843-1851	
Zeper, D.	1843-1865	1849-1853, 1855-1865
Mulier, mr. G.N.	1846-1851	
Kooi, mr. H. van der	1848-1853	

Haverschmidt, N.T.	1849-1863		
Vening, mr. C. Sleeswijk	1851-1853, 1856-1863		
Romein, mr. A.J.	1851-1855	1854-1855	
Tromp, mr. S.W.	1851-1857, 1859-1865	1851-1857	
Lojenga, R.T.	1851-1861		
Albarda, C.	1851-1863		
Beijma, jhr. mr. J.M. van	1851-1864		
Beijma thoe Kingma, jhr. mr. S.W.H.A. v.	1851-1864		
Drielsma, J.B.	1851-1864		
Gorter, G.O.	1851-1872		
Bloembergen, E.	1851-1881	1851-1881	lib.
Bruinsma, J.J.	1851-1883	1858-1883	lib.
Wiersma, mr. C.	1852-1868		
Wijbrandi, K. Tigler	1852-1869		
Veen, mr. J. van der	1853-1856		
Plantenga, P.T.	1854-1870		
Eijsinga, jrh. mr. C. van	1857-1859		lib.
Salverda, mr. L.R.	1860-1865		
Assen, A. van	1862-1866		
Bolten, C.J.	1862-1866		
Meursinge, A.	1863-1866		
Brunger, J.J.	1863-1886		lib.
Schik, mr. P. Wierdsma	1864-1866		
Haan, Z.S. de	1864-1869		
Oosterhoff Wz., J.	1864-1874		
Duparc, A.	1864-1909		lib.
Attema, mr. E.	1865-1879		
With, J. Minnema de	1865-1880	1867	
Verwijs, dr. E.	1866-1868		
Jongsma, mr. E.	1866-1876		
Rengers, mr. W.J. van Welderen baron	1866-1876	1868-1876	lib.

Hommes, G.H.	1866-1882		
Westenberg, H.J.	1867-1873		
Suringar, G.T.N.	1867-1882		
Buma, mr. C.W.A.	1867-1885		lib.
Sloterdijck, mr. J.L. van	1867-1898		lib.
Asman, dr. P.H.	1868-1870		
Eijsinga, jrh. mr. J.F. van Humalda van	1869-1873		
Wiersma, mr. H.	1870-1885	1877-1885	lib.
Dirks, mr. J.	1870-1891		lib.
Roozeboom, A.J.	1871-1872		
Valkenburg, S. Draisma van	1871-1874		
Wijbrandi, C. Tigler	1872-1878		
Meulen, P.H. van der	1873-1874		
Plantenga, F.	1873-1892		lib.
Telting, mr. I.	1874-1875		
Faille, dr. J. Baart de la	1874-1911		lib.
Kuipers, J.J.	1875-1879		
Kijmmell, mr. P.D.	1875-1879		
Bakker, S.T.	1875-1881		
Eijsinga, jhr. mr. C. van	1875-1896		
Troelstra, J.	1877-1906	1884-1906	lib.
Slooten, mr. J.S. van Harinxma thoe	1879-1891	1881-1891	lib.
Buma, mr. J. Minnema	1879-1892		lib.
Goens, D. van	1880-1882		
Andreae, H. Beucker	1880-1913		lib.
Kuipers, H.	1881-1892		lib.
Scheer, J. van der	1881-1896		lib.
Oosterhoff, W.J.	1881-1904		lib.
Busman, mr. E. Star	1883-1885		lib.
Brouwer, dr. N. Reeling	1883-1897	1886-1897	lib.
Dijkstra, R.H.	1883-1900		lib.

Menalda, G.	1884-1893		lib.
Bekhuis, J.T.H.	1884-1901		R.K.
Meijer, mr. J.C.	1886-1896	1892-1896	lib.
Hijlkema, S.H.	1886-1906	1899-1906	lib.
Theunisse, J.	1887-1898		lib.
Wijbrandi, D. Tigler	1888-1906		lib.
Jonge, P. Fabrij de	1891-1895		lib.
Komter, T.	1891-1915	1906-1915	lib.
Verschuur, mr. H.D. van Ketwich	1892-1908		lib.
Wolff, mr. I	1893-1898, 1901-1904	1897-1898	lib.
Haverschmidt J.Hz., N.T.	1893-1919		
Beekhuis, mr. C.	1893-1919, 1923-1927	1898-1906, 1925-1927	lib.
Feitz, C.L.B.J.	1894-1914		R.K.
Kolff, mr. W.	1895-1898		lib.
Menalda, mr. A.	1896-1918		lib.
Vlaskamp, A.	1897-1898		lib.
Eijsinga, jhr. mr. W.C.G. van	1897-1901		lib.
Wilhelmij, P.A.	1897-1913		lib.
Jansen, S.	1898-1906		rad.
Jansma, S.	1899-1900		rad.
Kiers, J.E.	1899-1900		lib.
Middelkoop, Z.	1899-1904		rad.
Messel, S.J. van	1899-1915		lib.
Lautenbach, D.	1899-1916, 1919-1931	1923-1927	a.r.
Melchers, G.W.	1901		s.d.
Kuipers, J.E.	1902		lib.
Tromp, L.A.	1902-1906		lib.
Feddema, Z.S.	1902-1912		lib.
Schoondermark, J.A.A.	1902-1921	1906-1921	lib.
Koopmans, G.W.	1903-1915		v.d.
Beerends, A.D.	1904-1908		lib.

Besuijen, K.P.W.	1905-1911		s.d.
Burger, mr. A.	1905-1914		lib.
Zandstra, L.	1906-1923		s.d.
Oosterhoff, J.	1906-1935, 1936-1937	1907-1919	lib.
Oosterhoff W.Jz., J.	1906-1937	1907-1919	lib.
Krijgsman, J.D.	1907-1909		s.d.
Jong, L. de	1907-1912		s.d.
Hartelust, B.	1907-1913		
Koopmans, J.	1907-1919		lib.
Berghuis, J.H.	1908-1923	1916-1923	lib.
Tijmsma, J.W.	1909-1915		a.r.
Fransen Jz., W.	1909-1930	1923-1930	R.K.
Kooi, R.D. van der	1911-1912		lib.
Boosman, J.	1911-1913		lib.
Vonck, A.	1911-1917		lib.
Tulp Sz., S.	1911-1924	1921-1924	lib.
Bertling, A.E.J.	1912-1913		lib.
Hiemstra, P.	1912-1919	1917-1919	s.d.
Tiemersma, H.	1912-1931		s.d.
Jellema, T.	1913-1915		lib.
Haan, P.A. de	1913-1917		lib.
Sloterdijck, mr. L.R. van	1913-1919	1915-1919	lib.
Cohen, A.	1913-1919, 1921-1927		lib.
Peletier, H.J.	1913-1919, 1927-1932		lib.
Haan, H.P. de	1914-1919		R.K.
Welderen baron Rengers, mr. D. van	1914-1923		lib.
Vall, M. van de	1915-1916		s.d.
Binnerts, mr. T.	1915-1917	1915-1917	lib.
Attema, P.J.	1915-1919		lib.
Schaafsma, M.	1915-1921	1919-1921	s.d.
Vos, A. de	1915-1923		lib.

Terpstra, T.	1916-1920		s.d.
Dijkstra, L.	1916-1933	1921-1923	s.d.
Dijstra, S.	1917-1923		a.r.
Collet, J.A.	1917-1924		s.d.
Nijholt, S.	1917-1925		s.d.
Boer, H. de	1918-1919, 1923-1931	1925-1930	s.d.
Vries, O.F. de	1918-1932	1919-1923, 1927-1932	s.d.
Besuijen-Lindeboom, mevr. L.	1919-1921		s.d.
Postma, W.	1919-1921		R.K.
Werff, D. van der	1919-1923		a.r.
Jansen, J.	1919-1925		CDU
Boer, K. de	1919-1927		s.d.
Vries, Y. de	1919-1931		c.h.
Visser, M.	1919-1932		R.K.
Buisman-Blok Wijbrandi, mevr. H.C.	1919-1939	1938-1939	VDB
Koopal, J.	1921-1923, 1935-1937		s.d.
Molenaar, M.	1921-1935		s.d.
Muller, J.	1921-1939		s.d.
Molenaar, B.	1921-1941		s.d.
Westra, P.F.J.	1921-1941	1930-1938	R.K.
Scheltema, J.	1923-1927	1923-1925	lib.
Koopmans, mr. M.	1923-1927		lib.
Weima, E.	1923-1927, 1931-1935		a.r.
Schoot, K. van der	1923-1927, 1931-1941		c.h.
Hofstra, Th.	1923-1935		a.r.
Botke, G.	1923-1941	1932-1943	s.d.
Hooiring, Y.G.	1923-1941		s.d.
Wölcken, E.A.M.	1924-1927		lib.
Veen, A. van der	1924-1931		s.d.
Posthuma, H.	1925-1927		CDU
Blanson Henkemans, D.	1927-1929		lib.

Feddema, H.	1927-1930		c.h.
Tamminga, B.	1927-1931		a.r.
Westerhuis, P.B.	1927-1931		VDB
Feitsma, J.A.	1927-1935		a.r.
Vromen, M.	1927-1935		lib.
Ritmeester, G.	1927-1936	1927-1936	VDB
Boer, J. de	1927-1941	1930-1943	s.d.
Dijk-Smit, mevr. B.J. van	1929-1941		lib.
Terpstra, F.	1930-1937		c.h.
Balk, A.P.	1930-1941		R.K.
Hettinga, Tj.	1931-1935		R.K.
Stobbe, T.	1931-1935, 1937-1939		c.h.
Kollem, M. van	1931-1940		s.d.
Meulen, mr. A.A.M. van der	1931-1941		s.d.
Wiersma, J.	1931-1941		a.r.
Koopal, P.A.	1931-1941		s.d.
Hoogland, mr. dr. J.	1932-1934		lib.
Turksma, J.	1932-1941	1939-1941	VDB
Buiël, mr. J.Th.H.	1932-1941		R.K.
Ytsma, J.	1932-1941		s.d.
Bos, G.	1933-1939		s.d.
Dresselhuijs, J.D.	1934-1936		lib.
Hellema, J.H.	1935-1938	1936-1938	VDB
Vries, K. de	1935-1939		s.d.
Algera, mr. J. *	1935-1941		a.r.
Bruin, J. de	1935-1941		s.d.
Praamsma, J.M.	1935-1941		a.r.
Imhof, J.W.	1936-1937		VDB
Geest, J. van der	1937-1938		RSP
Busscher-Sjerp, mevr. C.M.	1937-1940		VDB
Rom Colthoff, I.A.	1937-1941		lib.

Meek, M.	1938-1941		VDB
Postma, P.	1939-1940		CDU
Sterringa, H.	1939-1940		CPN
Feddema, P.	1939-1941	1939-1943	c.h.
Dijkstra, J.K.	1939-1941		s.d.
Walle, IJ de	1939-1941	1941-1943	VDB
Heslinga, W. van Eijck van	1939-1941		c.h.
Fennema, H.	1940-1941		CDU
Bueving, M.	1940-1941		CPN
Geerts, M.H.	1940-1941		VDB
Vries, D.G. de	1940-1941		s.d.
Laverman, T.	1941		s.d.